

Innehållsförteckning

Om Ängen.....	1
Vägbeskrivning till Ängen	1
Beskrivning över Ängenleden.....	2-4
Fiske och Kullerholmen	4
Karta	5

Snabbfakta:

Avstånd till Sunne: 30 km. **Stigens längd:** 17 km. **Vandringstid:** 7 tim.

Om Ängen:

Vandringsleden ligger i områden där de första svedjefinnarna hade sina torp från slutet av 1500-talet och fram till slutet av 1800-talet. Ett stort antal lämningar finns kvar i form av husgrunder, odlingsrösen, fångstgropar, gruvor mm. Ängenleden passerar många av dessa lämningar.

Rokkmakkstugan är utgångsläget för Ängenleden. Vandringsleden som är 17 km lång och har sin sträckning runt Ängsjön, är avsedd för natur och kulturupplevelser. Större delen av leden är förlagd till skogsmark och går upp på de högsta utsiktspunkterna runt sjön. Svårighetsgraden varierar mycket, varför det rekommenderas att man studera nivåkurvorna på kartan ordentligt, före man startar sin vandring. På flera natursköna platser finns robusta bänkar och bord utplacerade.

Utefter leden kommer bilvägen ibland nära och till och med korsar leden, så det finns flera alternativa platser att starta vandringen på, eller korta av den genom att använda grusvägen för att gå en kortare slinga istället.

Informationstavlor finns nedanför Rokkmakkstugan och på vändplanen där leden korsar Ulvsjövägen, Norra Ängen, samt på rastplatsen vid Ängsjöns östra vik.

För att fiska i Ängsjön behövs fiskekort, det köper du på; www.ifiske.se, Ängens fiskevårdsförening. OBS! Fiskeförbud i Ängsjön 1/10-15/12!

Vägbeskrivning till Ängen:

Ängen ligger ca 30 km väster om Sunne. Närmast större ort är Uddheden/Gräsmark 15 km nordöst om Ängen. **Från Europaväg 45:** Sväng av i Rottneros mot Ski Sunne och fortsätt mot Gräsmark. Vid Västerrottna, sväng vänster mot "Ängen 9 km". Följ blå skyltar med texten; "Rokkmakkstugan Ängen". Framme vid Ängsjön finns Informationstavla samt rastplats. Rokkmakkstugan är en lämplig startplats för Ängenleden, dit kommer du om du fortsätter att följa de blå skyltarna med texten "Rokkmakkstugan, Ängen".

Till Ängenleden från väg 61, mellan Arvika och Kil:

Sväng mot Mangskog i korset med skylt; "Mangskog 10", 1 mil från Arvika vid Kallvikens busshållplats. Kör fram till Mangskog, sväng vänster mot Treskog, följ vägen ca en mil, sväng höger mot Salungen, efter 100 m, sväng vänster. Följ blå skyltar med text; "Rokkmakkstugan, Ängen." I T-korsning, med skylt "Ängen 3 km", sväng höger och åk 1 km, sväng in till höger in på vändplan med informationstavla. Här är möjligt att parkera och gå Ängenleden. Parkera så andra bilar kan åka runt vändplanen. Från Fredros; följ de blå skyltarna.

För vägbeskrivning från valfri startpunkt: Gå in på; www.hitta.se och sök "Rokkmakkstugan, Gräsmark"

Beskrivning över Ängenleden:

Vid **Rokkmakkstugan**, som delvis är handikappanpassad, finns utedass, rastbord, grillkåta, soptunna, informationstavla och parkering. Här serveras våfflor och smörgåsar med mera, främst vid snötillgång under helger och sportlovsveckorna, men även en del kvällar under sommarhalvåret. För öppettider kontakta Sunne Turism.

Hagtorpets ruin ligger bara några 100 meter från Rokkmakkstugan och var bebodd för mer än 100 år sedan. Du kan se rester av själva bostadshuset, uthus och odlingsrösen. Sätt dig gärna på bänken och fundera över hur livet tedde sig på den tiden.

Av **Södra Ängens gruva** återstår 2 vattenfyllda gropar och slagghögar. Innehållet är svavel- och kopparkis i klorit. Härifrån går vandrigen brant upp efter en gammal stensatt väg. Under försommaren blommar här ögonpyrola i branten efter vägen.

Du kommer nu upp till **Hittamakk** (390 m.ö.h), på 40 talet fanns här en slalombacke. Denna gamla stensatta väg ledde till betes- och slåtterytor. Din vandring fortsätter brant upp och ner genom ömsom storskog och ömsom öppnare ytor.

Strandhöjden ligger 385 m.ö.h. Från gläntan har du vidsträckt utsikt över Ängsjön. Bra rastställe med bord och bänkar.

Torpet **Alma** är en privatägd fritidsbostad. Området runt om är en skyddad lövängstrest, med höga naturvärden. Ängarna hävdas och gräset tas bort för att ängsfloran ska kunna leva kvar. I slutningen ovanför torpet finns ett bestånd av hasselbuskar som leden passerar genom. Runt torpet finns en mäktig stenmur, som en gång i tiden ledde till att upphovsmannen fick medalj för det gedigna arbetet. Här finns ängsblommor som skogsnäva (midsommarblomster), ängsvädd och nattviol. Grävlingen bor periodvis i den gamla jordkällaren, man kan se på stigen in genom den delvis igenrasade öppningen om han använder "grytet" för tillfället.

Den gamla välvda stenbron "**Putrale**" och delar av **Kyrkvägen** finns kvar sedan 1600- talets finnbosättning. Detta är också platsen för den första gropen i ett system av **12 Fångstgropar**. Här finns också anknytning till P- plats 100 meter från leden. Fortsätter du efter leden kommer du att passera flera av fångstgroparna. När du passerat hela fångstgropsystemet finns en skylt om kolbotten och en kolarkojuuin 150 meter till vänster, du får sen gå tillbaka för att fortsätta efter leden.

Flisåsbergets naturskog är en skog som avsatts för fri utveckling genom tecknande av naturvårdsavtal. Platsen användes för 100 år sedan som betesmark och efter det har skogen fått växa upp efter självföryngring, inget skogsbruk har bedrivits här under överskådlig tid.

På **Bergsättern** finns husruiner, matkällare och en stensatt kalkkälla kvar. Dessutom finns rester av en stenlagd väg, samt andra lämningar med osäkert ursprung. En bit längre ner korsar leden grusvägen från Västerrottna. Här finns en info-tavla med karta, samt ett rastbord under tak vid den **gamla kvarnruinen** och kvarndammen. Stigen går vidare via en bro över Ängsälven upp mot Gräshöjden.

Vid **norra Gräshöjden** finns lämningarna från de 8 gårdar som låg här på 1800-talet. Leden går över de gamla inägorna förbi den enda gården som finns kvar och ännu är bebodd. Vid resterna av en gammal jordkällare, nära grusvägen upp till boningshuset, finns ett rastbord.

Simonstorp. Här kan man följa den gamla stenlagda kärrvägen upp till husruinerna och resterna av den gamla jordkällaren, runt om syns odlingsrösen. Här fanns en av de första finnbosättningarna i trakten. Högst upp finns ett rastbord, har du tur kan du se och höra både gröngöling och gråspett. Även här nyttjas jordkällare av grävlingen.

Några hundra meter efter rastbordet, inne i skogen viker leden av till höger, rakt fram kan man följa en stig som går över mot Mangskog, eller fram till Märrtjärn, längst den stigen ligger resterna efter gamla **myrodingar**.

Vid **Storsättern** passerar du tydliga lämningar av en kolarkoja, samt kolbotten.

Leden följer nu körvägar några hundra meter och passerar torpet **Tjärn**, som idag fungerar som fritidsbostad. Runt omkring här är ett tillhåll för tjäderspel på våren och försommaren. Det finns också ett självföryngrat bestånd av oxel. Oxlar finns på flera ställen runt Ängsjön, förmodligen spridda av fåglar. Efter att leden passerat torpet Tjärn, går stigen till vänster och inne i skogen passerar den mellan en kolarkojaruin och en ganska tydlig kolbotten.

I andra änden av **Märrtjärnet** kan man rasta i ett **vindskydd** med vacker utsikt över tjärnet. På sensommaren kan man finna den säregna växten, tallört här. Uppe på höjden efter vindskyddet viker en stig (Skyltad; "P 200 m") ner till bilväg, där det finns parkeringsmöjligheter, samt en informationstavla.

Vid **Höri** finns lämningar av tidigare uppodlingar. Från rastbordet har du storslagen utsikt i flera riktningar.

Runt **Västra Höri**, som är en ödegård där lada och loge fortfarande finns kvar, ligger flera huslämningar. I logen till vänster är det möjligt att rasta under tak. Inägorna är avsatta för naturvård och sköts av Skogsstyrelsen. På våren möts du här av ett hav av liljekonvaljer. Gammal stenmur och spännande vattensamlingar ligger alldeles i utkanten av inägorna. Grova lövträd och bänk.

Vid foten av en lång backe viker vägen från leden ut till **Hackhem**, där finns lämningar efter husruiner och odlingar. Här är det nära till Ängsjön och möjlighet att följa en mindre väg, som kan vara åkbar vissa tider om året, ut till farbar väg, eller efter 1 kilometer ta båten över till Kullerholmen för övernattnig. Förutsatt att man redan bokat stugan på www.ifiske.se och köpt fiskekort. Förbi Hackhem löper en gammal stensatt väg, som leden följer i långa stycken resten av vägen ut till allfarvägen vid Grindstugan.

Kittelkullen. Här ligger lämningarna efter ett före detta soldattorp till Ängens by. Kring år 1850 blev 7 söner i hemmet knektar. Här växer nattviol och det finns ett rastbord med tak.

Leden passerar förbi flera av groparna i ett **fångstgropssystem**, på kullen ligger fyra gropar som fungerade som **skyttevärn** under 2:a världskriget. Härifrån fortsätter leden på den gamla stenbyggda vägen. Här finns också en **kalkkälla** som är uppmärkt och skyltad, denna har östs och försetts med lock under senare år. I en kalkkälla fylls vatten på underifrån automatiskt från grundvattnet och är som regel kallt och klart. Förr användes ofta kalkkällor eftersom de var säkra mot uttorkning och alltid försåg sina nyttjare med friskt vatten. När du följer den stensatta vägen längst leden kommer du att passera ett spångat parti över en mosse som står i förbindelse med Ängsjöns västra ände. Snart kommer du upp på en vändplan, där det finns en informationstavla och parkeringsmöjligheter. Denna vändplan används periodvis vid skogsavverkningar och är då olämplig att parkera på. Var uppmärksam på eventuella anslag.

Vik till höger och följ grusvägen i ungefär 100 meter följ sen leden in i skogen igen. Här finner du resterna efter **Grindstugan**. Det sägs att ruinerna tillhörde en backstuga. I den här lilla stugan bodde en vinter, på 1900-talets början, 5 personer, från en annan stuga vid Norra Ängen gruvan, som fått taket intryckt av snö. En bänk finns på platsen

Ytterligare längre fram går leden ut i **Kolhusbacken** som ligger efter en gammal kärrväg som på 1930-talet var enda vägen från Ängen. Söder om vägen ligger 2 stora flyttblock med fältspat.

Här ansluter nu Tiskaretjärnsleden (13 km) till Gruvrundan (10 km) Det finns också en stor informationstavla om det ledsystemet.

200 meter före grusvägen når du **Norra Ängens gruva**. Malmbrytning förekom där mellan åren 1835- 1857 ett nytt försök gjordes 1914 men avbröts på grund av kriget. Leden går över själva gruvan med dess slagghögar och vattenfyllda gruvhål. Här finns rastplats med bord under tak och en bit upp i backen finns även ett **vindskydd**.

Nu följer man grusvägen i en kilometer förbi hagar, hus och ängar. Här kan du få se både kossor och höns. Därefter viker leden ner till höger och efter c:a 500 meter kommer du fram till Rokkmakkstugan med en slående utsikt över Ängsjön.

Eldning efter leden är Ej önskvärt p.g.a. långa avstånd till vatten på de flesta ställen. Använd rastplatser med eldstad där det finns ved.

Fiske och Kullerholmen:

Ängsjön har bra vattenkvalité och hyser en relik art av röding (*Salvelinus umbla*) Det går att fiska såväl sommar som vinter, men då måste man först köpa fiskekort, dessa finns bara att köpa på www.ifiske.se, Ängens FVO. **Observera fiskeförbudstiden 1/10 – 15/12!**

För att inte föra in främmande organismer som riskerar att smitta ner detta unika vatten (med t.e.x. kräftpest) undvik att flytta fiskeredskap och båtar från andra vatten. Ängens fiskevårdsförening tillhandahåller båtar som kan lånas tillfälligt vid fiske eller transport ut till Kullerholmen.

Kullerholmen

På Kullerholmen finns en stuga som fritt kan användas 1 dygn. Bokning av stugan görs på www.ifiske.se, Ängens FVO. Stugan är byggd och ägs av Ängens Fiskevårdsområde och avsedd för fiskare, men stugan får också lånas av friluftsmänniskor som vistas i området om de köper fiskekort.

Båtar finns stationerade vid nummerskyltar, som står vid väggkanten. Någon av dessa kan användas för transport till stugan. Båt som lånats ska lämnas tillbaka där den först lånades. Bidrag till driften tas tacksamt emot, lägg i sparbössa eller swisha till: 123 568 56 32, alternativt sätt in ett bidrag på: 394-1093.

Rokkmakk Fritidsförening önskar Dig en trevlig vandring efter Ängenleden.

ÄNGENLEDEN

